

SZOCIÁLIS ISMERETEK
EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ
A MINTAFELADATOKHOZ

1. Írja a megfelelő betűjelet a mondat elé! 4 pont

- A - megosztott figyelem
- B - szelektív figyelem
- C - mindkettő
- D - egyik sem

...**B**... Észlelőrendszerünk automatikusan választja szét a fontos ingereket a nem relevánsaktól, így az információk, tények, dolgok tudatunk központjába kerülnek.

...**A**... Egyik megnyilvánulása a koktélparti jelenség.

...**D**... Egyik jellemzője a pozitív érzelmek kialakulása.

...**C**... Döntési feladatként is értelmezhető.

Helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 4 pont adható.

2. Írja a pontozott vonalakra a hiányzó szakmai megnevezéseket! 2 pont

Kettős szükségletről akkor beszélhetünk, ha a gyermek egyszerre mutat:

- különleges szükségletet, mivel tartósan beteg, illetve fogyatékos, másrészt
- speciális szükségletet, mivel súlyos magatartási problémákkal, pszichés tünetekkel küzd.

Helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 2 pont adható.

3. Nevezze meg a társadalomismereti fogalmak magyar megfelelőjét! 5 pont

- addikció:	hozzászokás, szenvedélybetegség
- dependencia:	függőség
- státus:	helyzet, állapot
- presztízis:	tekintély, befolyás, hatalom
- GDP:	gazdasági növekedés, bruttó hazai termék

Más, szakmailag adekvát válasz is elfogadható.

Helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

4. Oldja meg az alábbi - az idős korról kapcsolatos - feladatokat az eset és ismeretei segítségével!

Zsuzsa néni özvegy, 69 éves, Szegeden él. Nyugdíjba vonulás előtt egy nagyvállalat könyvelője volt. Felnőtt gyermekei a saját családjukkal külön élnek. Leánya Szegeden él. Egy Magyarországon működő nemzetközi vállalat egyik vezetője, sokat utazik külföldre. Amíg szükség volt rá, besegített a gyerekek nevelésébe. Az unokák megnőttek, a szülők nem igénylik már a nagymama segítségét. Fia biológus, külföldön folytat kutató munkát.

Zsuzsa néni érdeklődve hallgatja mindig a gyerekek beszámolóit.

Ugyanakkor szeret társaságba járni, különösen érdekli a környezetvédelem. Régóta tagja egy természetjáró egyesületnek, akikkel sokat túrázik, rendszeresen kirándulnak. Közösen szervezik a színházlátogatásokat, a nyaralásokat is.

Egyesületük tagjai egy általános iskolai kollégium diákjainak, önkéntes munkában, környezetvédelmi foglalkozásokat szerveznek. A pedagógusok szívesen veszik az együttműködést. Nagy élmény ez a gyerekek és az egyesület tagjai számára is.

Zsuzsa néni legidősebb nővére özvegy nyugdíjas, falun, Bordányban él. Nem helyeseli húgának ezt az önkéntes munkáját. Mindig mondja testvérének, hogy nem való már ez az ő korában, a magas vérnyomásával, s a nyugdíját se erre költse. Lesz ennek még bőjtje! Amikor meglátogatja - a szomszédok támogatásával - igyekeznek meggyőzni Zsuzsát, hogy üljön nyugodtan otthon, örüljön, hogy már pihenhet, élvezze a nyugdíjas éveket.

Zsuzsa néni mindig azzal hárítja el, hogy nem érzi magát még elesettnek, szívesen vesz rész közösségi programokban, nem akar otthon egyedül búslakodni. Ráér otthon ülni akkor, amikor majd jóval öregebb lesz, és nem bírja már ellátni magát.

- 4/A Mutassa be az eset és gyakorlati tapasztalatai alapján, hogy az életmód és az életvitel hogyan segíti az egészség megőrzését idős korban! Írjon öt jellemzőt! 5 pont

Elfogadható válaszok:

- **tudatosan törekszik társas kapcsolatokra**
- **baráti kapcsolatait ápolja**
- **nem törekszik elszigeteltségre**
- **rendszeresen kirándul**
- **szórakozik, színházba jár**
- **természetjáró egyesület tagja**
- **érdeklődő, fogékony az új dolgok iránt**
- **hasznos elfoglaltságot keres: önkéntes munkát végez**

Más, szakmailag adekvát válasz is elfogadható.
Helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 5 pont adható.

4/B Fogalmazzon meg a fenti eset és ismeretei alapján öt állítást az idősök társadalmi helyzetével és szociálpolitikai jellemzőivel kapcsolatban! 5 pont

Lehetséges válaszok:

- az idősebb korosztályok aránya növekedik a társadalomban,
- közvetlenül a nyugdíjba vonulás után az idős ember aktivitása és igény szintje nem csökken,
- igen nagy különbségek vannak az egyes idős emberek egészségi állapota és életminőségének jellemzői között,
- a családok mindinkább kivonódnak az idősök ellátásából,
- az időskorú lakosság megfelelő egészségügyi és szociális ellátása egyre nagyobb pénzüsszegeket igényel,
- az idősökre szakosodott intézmények száma nő,
- napjainkban a viszonylag egészséges, mozgékony idősök többet utaznak, közlekednek, szórakoznak, többféle szolgáltatást vesznek igénybe
- az idős emberekre a nagyobb élettapasztalat jellemző,
- a technikai változásokat, újításokat kevésbé követik és „nehézkesek” azok használatában,
- megnövekszik a szociális ellátórendszer iránti igény

Más, szakmailag adekvát válasz is elfogadható.
Helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 5 pont adható.